ΕΤΟΣ Β΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 13 Μαΐου 1912 ΑΡΙΘ. 72.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΗι ΚΥΡΙΑΚΗι ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πράξεων τῶν Ἀποστόλων τὸ ἀνάγνωσμα (Πράξ. Β΄. 1—11).

Ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες οἱ Ἀπόστολοι ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος, ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον, οὗ ἦσαν καθήμενοι. Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ᾽ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη· ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν, ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν,

Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ρωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

Ἐκπληρῶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς τοὺς ἁγίους αὐτοῦ Μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου, ὅτι θὰ καταπέμψῃ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα «ἵνα ὡδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν» (Ἰωάν. ΙϚ΄. 13), κατέπεμψε τῷ ὄντι τοῦτο τὴν πεντηκοστὴν ἀπὸ τῆς ἐκ νεκρῶν τριημέρου ἐγέρσεώς του ἡμέραν κατὰ τρόπον θαυμαστόν, ὡς ἠκούσαμεν εἰς τὸ σημερινὸν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα. Οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι, εὐπειθεῖς εἰς τὴν παραγγελίαν του «μὴ χωρίζεσθαι ἀπὸ Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς» ἦσαν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην «ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό». Καὶ ἔξαφνα ἠκούσθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος, ὡς νὰ ἤρχετο σφοδρὸς ἄνεμος, καὶ γλῶσσαι πυρὸς ἐφάνησαν ἐπικαθίζουσαι ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἐπλήσθησαν Πνεύματος ἁγίου. Ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης οἱ Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου μετεβλήθησαν. Οἱ ἄσοφοι καὶ ἀγράμματοι ἔγειναν σοφοὶ καὶ ἐγγράμματοι. Οἱ δειλοὶ καὶ τρέμοντες «διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων» ἔγειναν γενναῖοι καὶ θαρραλέοι. Οἱ ἄτολμοι ἔγειναν τολμηροί. Οἱ ἀσθενεῖς καὶ ἀδύνατοι ἰσχυροὶ καὶ δυνατοί, οἱ μονόγλωσσοι πολύγλωσσοι, καὶ ἤρχισαν ἀμέσως μὲ ψυχικὸν σθένος ὑπεράνθρωπον, μὲ σοφίαν καὶ εὐγλωττίαν καταπλήσσουσαν, νὰ ἐξαγγέλλωσιν «ἑτέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ», νὰ διδάσκωσι τὴν πίστιν εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον καὶ τὴν ὑπακοὴν εἰς τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ νὰ ὑποτάσσωσιν εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ κήρυγμα αὐτῶν χιλιάδας ὅλας Ἰουδαίων εἰς τρόπον ὥστε κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἡ ὁποία πολὺ δικαίως δύναται νὰ ὀνομασθῇ καὶ εἶνε γενέθλιος ἡμέρα τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθησαν «ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι» (Πράξ. Β΄. 41).

Θαυμαστὴ ὄντως, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἡ κάθοδος τοῦ Παναγίου Πνεύματος· θαυμαστὴ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων· θαυμαστὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ! Κατῆλθεν ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν, ἐκάθησεν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἐξηφάνισε τὰ ἐπίγεια αὐτῶν φρονήματα. Ἀνῆψεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν τὴν ἱερὰν φλόγα τῆς πρὸς τὸν ἅγιον Θεὸν ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως, ἐκαθάρισεν αὐτὰς ἀπὸ τὰς σκωρίας τῶν ἀνθρωπίνων ἐλαττωμάτων καὶ παθῶν καὶ ἐγέννησε τὴν διέγερσιν τῶν ἐπιθυμιῶν πρὸς τὰ ἀγαθά, πρὸς τὰ θεῖα, πρὸς τὰ ὑψηλά. Ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς ὕλης τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ ἐξύψωσεν αὐτὰς πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὸν Θεόν. Ἐφώτισε καὶ κατηύγασε μὲ τὸ θεῖον φῶς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, «πανσόφους τοὺς ἁλιεῖς ἀναδεῖξαι» καὶ ἐτόνωσε τὴν φωνὴν αὐτῶν ὥστε νὰ ἐξέλθῃ «εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν», ῥήματα χαρᾶς καὶ εὐτυχίας, ῥήματα αἰωνίου ζωῆς. Τοιαύτη ἡ

θαυμαστὴ κάθοδος ἐπὶ τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τοιαύτη ἡ θαυμαστὴ ἐνέργειά του, τοιαῦτα τὰ θαυμαστὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπενεργείας αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ θεῖος Λυτρωτὴς δὲν ὑπεσχέθη καὶ δὲν κατέπεμψε τὸ Πανάγιον Πνεῦμα μόνον εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Ὄχι. Ὑπεσχέθη καὶ κατέπεμψεν αὐτὸ καὶ καταπέμπει καὶ θὰ καταπέμπῃ αὐτὸ εἰς πάντα πιστόν, ἄξιον νὰ τὸ ἀποδεχθῇ καὶ νὰ τὸ διατηρήσῃ, καὶ εἰς πάντα χρόνον, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. «Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα —λέγει αὐτὸς ὁ Κύριος εἰς τοὺς Μαθητάς του καὶ δι' αὐτῶν εἰς πάντας τοὺς Χριστιανοὺς— καὶ ἄλλον παράκλητον δώσῃ ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰωάν. ΙΔ'. 16). Τὸ Πανάγιον λοιπὸν Πνεῦμα κατέρχεται καὶ μένει μετὰ πάντων καὶ πάντοτε. Μένει μετὰ τῶν πνευματικῶν Ποιμένων, τῶν διαδόχων τούτων τῶν Θεοκηρύκων Ἀποστόλων, διὰ νὰ ὁδηγῇ αὐτοὺς εἰς τὸ ἱερὸν ἔργον τῆς διδασκαλίας τῶν ποιμαινομένων, εἰς τὴν πνευματικὴν κυβέρνησιν τῆς Ἐκκλησίας. Μένει μετὰ τῶν ποιμαινομένων, διὰ νὰ φωτίζῃ τὸν νοῦν αὐτῶν πρὸς κατανόησιν τῶν διδασκομένων, διὰ νὰ χειραγωγῇ αὐτοὺς εἰς τὴν ὀρθὴν πίστιν, διὰ νὰ μορφώνῃ καὶ μαλάσσῃ τὴν καρδίαν αὐτῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν. Μένει μετὰ τῶν ἀρχόντων, διὰ νὰ διευθύνῃ τὰς βουλὰς καὶ ἐνεργείας των, μένει μετὰ τῶν ἀρχομένων, διὰ νὰ παρακινῇ αὐτοὺς εἰς ὑπακοὴν καὶ εὐπείθειαν. Μένει μετὰ τῶν πλουσίων, διὰ νὰ δεικνύῃ εἰς αὐτοὺς πῶς νὰ κάμνωσι καλὴν καὶ πρέπουσαν χρῆσιν τοῦ πλούτου των, τοῦ θείου τούτου δώρου, μένει μετὰ τῶν πτωχῶν, διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτοὺς νὰ ὑπομένωσιν ἀγογγύστως καὶ μὲ ἐγκαρτέρησιν τὴν πτωχείαν των. Μένει μετὰ τῶν σοφῶν, μετὰ τῶν ἀπαιδεύτων, μετὰ τῶν γερόντων, μετὰ τῶν νέων, μετὰ τῶν ἀνδρῶν, μετὰ τῶν γυναικῶν, μένει μετὰ πάντων ἀνεξαιρέτως, διὰ νὰ φωτίζῃ καὶ ὁδηγῇ τοὺς πάντας «ἐν γῇ εὐθείᾳ».

Ἀλλὰ πῶς ἐκδηλοῦται, πῶς δεικνύεται ἡ παρ' ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ παραμονὴ τοῦ Παναγίου Πνεύματος; Ἁπλούστατα, διὰ τοῦ βίου, διὰ τῶν ἔργων, ἀπαράλλακτα καθὼς ἐκ τῶν καρπῶν δεικνύεται ἡ ὕπαρξις καὶ τὸ ποιὸν τοῦ δένδρου· «ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται» (Ματθ. ΙΒ' 33). Καθὼς δῆλα δὴ «πᾶν δένδρον ἀγαθόν, καλοὺς καρποὺς ποιεῖ», καὶ «οὐ δύναται καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν» (αὐτ. Ζ'. 17), κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ὁ Χριστιανός, πλησίον τοῦ ὁποίου παραμένει τὸ ἅγιον Πνεῦμα, εἰς οἱανδήποτε τάξιν καὶ ἂν ἀνήκῃ, θὰ δεικνύῃ ἔργα καλά, «καλοὺς καρποὺς» καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ διαπράξῃ ἔργα κακὰ «πονηροὺς καρπούς». Καὶ ὄντως. Ὁ ἄνθρωπος ἀναγεννᾶται διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ἀναγεννώμενος δὲ ἐγκαταλείπει «τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης» καὶ μεταβάλλεται εἰς νέον ἄνθρωπον «τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας» (αὐτ. Δ'. 23-24), ἁγιάζει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ἁγιασμῷ τούτῳ καὶ σκέπτεται καὶ ἐπιθυμεῖ καὶ ἀποφασίζει καὶ πράττει. Δὲν θέλει ὁ τοιοῦτος παρὰ ὅ,τι θέλει ὁ Θεός, δὲν κάμνει παρὰ ὅ,τι διατάσσει ὁ Θεός· τηρεῖ ἑπομένως τὸν ἠθικὸν νόμον, δὲν δεσμεύεται ὑπὸ τῆς ὕλης, εἶνε ἀγαθὸς πρὸς πάντας, εἶνε δίκαιος, εἶνε ἀληθής, εἶνε ἐνάρετος, καὶ ἐν γένει παρουσιάζει ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ ἀγάπην, χαράν, εἰρήνην, μακροθυμίαν, χρηστότητα, ἀγαθωσύνην,

πίστιν, πραότητα καὶ ἐγκράτειαν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν Ἀπόστολον εἶνε ὁ καρπὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος (Γαλ. Ε΄ 22). Αὗται, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, αἱ ἀρεταὶ καὶ ὁ ὑπ' αὐτῶν περικοσμούμενος βίος, εἶνε αἱ ἀδιαφιλονείκητοι ἀποδείξεις τῆς παρουσίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ. Αὐτὰς τὰς ἀρετὰς εἶχον ὅλοι οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἱ Ἱεράρχαι, οἱ Μάρτυρες, οἱ Ὁμολογηταὶ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Αὐτὰς τὰς ἀρετὰς χρεωστοῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν, ἀφοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ Βαπτίσματι «ἐλάβομεν Πνεῦμα ἐπουράνιον».

Ἀλλὰ διὰ νὰ παραμένῃ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ Πανάγιον Πνεῦμα, διὰ νὰ στολίζῃ καὶ ἡμᾶς διὰ τῶν ὑπερφυῶν αὐτοῦ χαρισμάτων, πρέπει νὰ εἴμεθα ἄξιοι νὰ τὸ ἀποδεχθῶμεν· καὶ ἀποδεχόμενοι αὐτὸ νὰ εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ τὸ διατηρήσωμεν. Καὶ εἴμεθα ἄξιοι καὶ ἱκανοί, ὅταν διατηρήσωμεν καθαρὸν τὸν νοῦν, καθαρὰν τὴν καρδίαν ἀπὸ πᾶσαν πονηρὰν σκέψιν καὶ ἐπιθυμίαν, ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν· καὶ θὰ τηρήσωμεν τὴν καθαρότητα ταύτην, τὴν τόσῳ ἀναγκαίαν, ὅταν ἔχωμεν διαρκῶς εἰς τὴν ἐνθύμησίν μας τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου «ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;» (Α΄. Κορ. Ϛ΄. 19). Ἀλλ' ἆρά γε ἐνθυμούμεθα τοὺς ἀποστολικοὺς τούτους λόγους πάντοτε; Ἐνθυμούμεθα ὅτι εἴμεθα ναὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ διὰ τοῦτο χρεωστοῦμεν νὰ μὴ μολύνωμεν τοὺς ἑαυτούς μας μὲ τὴν ἁμαρτίαν, διὰ νὰ μὴ φυγαδεύωμεν αὐτό; Ἆρά γε σκεπτόμεθα ὅτι, ἐὰν εἴμεθα προσκεκολλημένοι εἰς τὴν ὑλικὴν ζωὴν μόνον, καὶ δὲν ἐξυψονώμεθα καὶ εἰς ὑψηλότερα στρώματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἀποξενούμεθα ἀπὸ τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ ἀπὸ τὰ θεῖα χαρίσματα αὐτοῦ, καὶ ἀποξενούμενοι τούτων ἀποξενούμεθα ἀπὸ αὐτὸν τὸν Θεόν; Αὐτὰ τὰ σπουδαῖα ἐρωτήματα, μᾶς ἐπιβάλλεται καὶ ἐκ καθήκοντος καὶ ἐκ συμφέροντος, νὰ ἀπευθύνωμεν πρὸς τοὺς ἑαυτούς μας κατὰ πᾶσαν στιγμήν. Καὶ ἂν μὲν ἡ ἀπάντησις εἶνε καταφατική, νὰ ἐμμένωμεν χαίροντες εἰς τὰς σκέψεις ταύτας διότι τὸ ἅγιον Πνεῦμα δὲν ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς, ἀλλὰ παραμένει παρ' ἡμῖν φωτίζον ἡμᾶς, ὁδηγοῦν ἡμᾶς, κατευθύνον ἡμᾶς εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς τὴν ἐν οὐρανοῖς μακαριότητα. Ἐὰν δὲ ἡ ἀπάντησις εἶνε ἀρνητική, νὰ ἀγωνισθῶμεν ν' ἀνακαλέσωμεν εἰς τὰς ψυχάς μας τὸ Πανάγιον Πνεῦμα διὰ τῆς μετανοίας ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις, διὰ τῆς θερμῆς προσευχῆς, διὰ τοῦ καθαρισμοῦ τῆς καρδίας, διὰ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀληθινῆς πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης. Ἡ ἀληθὴς μετάνοια ἐπὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως καὶ ἐλπίδος βασιζομένη θὰ ἐπαναφέρῃ πλησίον μας τὴν φυγαδευθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἡ δὲ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος θὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν εἰς τὸ ἀγαθόν, θ' ἀναγεννήσῃ ἡμᾶς, θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν τελείωσιν ἡμῶν, καὶ τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐπηγγελμένων τῆς αἰωνίου ζωῆς θὰ καταστήσῃ ἡμᾶς ἀξίους.

ΤΗι ΔΕΥΤΕΡΑι ΤΟΥ ΑΓ. ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

« *Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη,*
» *βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς*
» *καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος».*
(Ματθ. κη'. 19).

Τὰ πάντα, Χριστιανοὶ ἀδελφοί μου, ἐν τῇ θρησκείᾳ, ἣν πρεσβεύομεν, κηρύττουσιν εἰς ἡμᾶς τὴν ἀγάπην, ἣν ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' οὐδὲν κηρύττει τὴν ἀγάπην ταύτην εὐγλωττότερον τοῦ μυστηρίου τῆς προσκυνητῆς καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, ἧς σήμερον τελοῦμεν τὴν πανήγυριν. Ἡ πίστις εἰς τὸ ὑπερφυὲς τοῦτο μυστήριον χορηγεῖ ἡμῖν τὸν ἰσχυρότερον λόγον καὶ τὸ τελειότατον ὑπόδειγμα τῆς ἀγάπης, ἥτις δέον νὰ συνδέῃ καὶ συνενώνῃ πάντας ἐν Θεῷ καὶ κατὰ Θεόν. Μελετήσωμεν ταῦτα.

Ἡ πίστις εἰς τὸ μυστήριον τῆς Παναγίας Τριάδος χορηγεῖ ἡμῖν ἐν πρώτοις τὸν ἰσχυρότατον λόγον τῆς ἀγάπης. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπιστέλλων πρὸς τοὺς Ἐφεσίους ἔλεγε : «*παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος* » *ἐν Κυρίῳ ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης* » *ταπεινοφροσύνης καὶ πρᾳότητος, μετὰ μακροθυμίας ἀνεχόμενοι ἀλλή-* » *λων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ* » *συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης*». Ποία δὲ ἡ αἰτία ὅλων τούτων ; διότι οἱ πάντες » ἐσμὲν «*ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς* » *κλήσεως ἡμῶν· εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ* » *πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν.*» Ἀφ' οὗ οἱ πάντες ἀποτελοῦμεν ἓν σῶμα, δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐμπνεώμεθα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος ; Ἀφ' οὗ οἱ πάντες ἔχομεν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Θεὸν καὶ ἐν τῷ Θεῷ τούτῳ ἀναγνωρίζομεν καὶ ὁμολογοῦμεν ἕνα Πατέρα, τοῦ ὁποίου εἴμεθα τέκνα οἱ πάντες, καὶ ἕνα Υἱόν, τοῦ ὁποίου εἴμεθα ἀδελφοὶ οἱ πάντες, καὶ ἓν ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐλάβομεν οἱ πάντες, δὲν εἶναι φοβερόν, ἐν ᾧ ὅλοι εἴμεθα τέκνα τοῦ αὐτοῦ πατρὸς νὰ ζῶμεν ὡς ξένοι πρὸς ἀλλήλους, ἐν ᾧ ὅλοι εἴμεθα ἀδελφοὶ τοῦ αὐτοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, οὐδεμίαν νὰ ἔχωμεν πρὸς ἀλλήλους ἀδελφικὴν ἀγάπην, καὶ ἐν ᾧ οἱ πάντες ἐλάβομεν τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, νὰ μὴ ἐπιδεικνύωμεν τὴν ἀγάπην ἐκείνην, ἣν ἐξέχεε πλουσίως ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ; Ἀφ' ἑτέρου, ἀφ' οὗ οἱ πάντες ἔχομεν τὴν αὐτὴν πίστιν, δὲν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ζῶμεν ἐν τῇ αὐστηροτάτῃ ἑνότητι τῆς πίστεως ; Διότι ποῖοι ἄλλοι δεσμοὶ

εἶναι ἱερώτεροι τοῦ τῆς αὐτῆς πίστεως καὶ τῆς αὐτῆς θρησκείας δεσμοῦ;

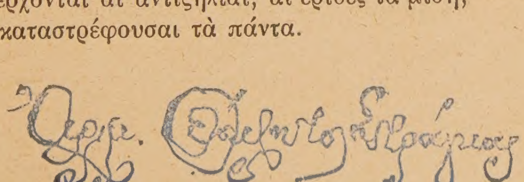
Τοιαύτη εἶναι ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τὴν ὁποίαν ἀναπτύσσει ἀκριβέστερον καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἐπιστολῇ αὐτοῦ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Κορίνθου. «*Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί*, λέγει, *διὰ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ » μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοΐ καὶ ἐν τῇ » αὐτῇ γνώμῃ. Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου,... ὅτι ἔριδες » ἐν ὑμῖν εἰσι· λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, ἐγὼ μέν εἰμι » Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. Μεμέρισται » ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς τὸ ὄνομα Παύλου » ἐβαπτίσθητε;*» Ὀφείλομεν λοιπὸν οἱ πάντες νὰ ἔχωμεν τὴν αὐτὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν αὐτὴν ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους, διότι ἔχομεν τὴν αὐτὴν πίστιν, διότι ἐβαπτίσθημεν τὸ αὐτὸ βάπτισμα, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ διότι γεγόναμεν κοινωνοὶ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ἐκ τῶν εἰρημένων κατεδείχθη ὅτι ἡ πίστις, ἣν πρεσβεύομεν, ἡ πίστις ἡμῶν εἰς τὸ μυστήριον τῆς Παναγίας Τριάδος ἐπιβάλλει ἡμῖν ἵνα ἔχωμεν ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους. Ἀλλ' ἡ πίστις δὲν εἶναι μόνον ὁ ἰσχυρὸς λόγος, ὁ ἱερὸς οὕτως εἰπεῖν δεσμὸς τῆς ἀγάπης, ἥτις πρέπει νὰ βασιλεύῃ μεταξὺ ἡμῶν τῶν πιστευόντων, ἐκτὸς τούτου δίδει ἡμῖν καὶ τὸ τελειότατον ὑπόδειγμα τῆς ἀγάπης.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐντελλόμενος ἡμῖν νὰ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους *καθὼς ὁ ἴδιος ἠγάπησεν ἡμᾶς*, δίδει ἡμῖν τὸ τελειότατον ὑπόδειγμα, τὸν ὕψιστον βαθμὸν τῆς ἀγάπης. Ἡ ἀγάπη Θεοῦ ἐξυψώσαντος τὴν ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην μέχρι τοῦ σημείου τοῦ προσενεγκεῖν ἑαυτὸν θυσίαν ὑπὲρ τῆς τοῦ ἀνθρώπου σωτηρίας, ἡ τοιαύτη ἀγάπη εἶναι τὸ πλήρωμα, εἶναι ὁ κολοφὼν τῆς ἀγάπης. Ἀλλὰ τὸ ἔτι μεῖζον καὶ ὑψηλότερον εἶναι ὅτι ὁ Σωτὴρ ἡμῶν θέλει ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καὶ ὦμεν ἡνωμένοι πρὸς ἀλλήλους ὅπως τὰ τρία πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος εἰσὶν ἡνωμένα πρὸς ἄλληλα. *Πάτερ ἅγιε*, εἶπεν ὁ Χριστὸς ἐγκαταλείπων τὸν κόσμον τοῦτον, *τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, » ἵνα ὦσιν ἕν, καθὼς ἡμεῖς*». Τίς δύναται νὰ μὴ θαυμάσῃ τὴν θείαν ταύτην ἔκφρασιν; Ὁ Σωτὴρ θέλει τὴν κοινωνίαν τῶν πιστῶν τόσον τελείαν, ὥστε νὰ ἦναι αὕτη ἡνωμένη καθ' ὃν τρόπον καὶ τὰ τρία πρόσωπα τῆς Παναγίας καὶ Ὁμοουσίου Τριάδος. «*Ἵνα ὦσιν ἕν*, εἶπεν, οὐχὶ ἁπλῶς ὅπως οἱ Ἄγγελοι καὶ οἱ Ἀρχάγγελοι, οὔτε αὐτὰ τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφείμ, ἀλλ', *ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς*». Τί θέλει νὰ παραστήσῃ διὰ τῆς ἐκφράσεως ταύτης ὁ Σωτήρ; Πῶς δύναταί τις νὰ φθάσῃ εἰς μίαν τοιαύτην τελειότητα; Ποῦ δύναταί τις νὰ εὕρῃ τοιαύτην ἀγάπην, ἥτις νὰ δύναται νὰ ἑνώσῃ ἡμᾶς μὲ τοιαύτην ἕνωσιν; —Διὰ τῆς ἐκφράσεως ταύτης ὁ Σωτὴρ ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ ἡμῖν, ὅτι ἡμεῖς οἱ πιστεύοντες εἰς Χριστὸν ὀφείλομεν νὰ ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους τόσον τελείως καὶ διὰ

τοῦ συνδέσμου τῆς ἀγάπης νὰ συνδεθῶμεν πρὸς ἀλλήλους οὕτως, ὥστε νὰ ἔχωμεν οἱ πάντες μίαν καρδίαν καὶ μίαν ψυχήν. Ὅπως ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἔχουσι τὴν αὐτὴν φύσιν καὶ θεότητα καὶ εἶναι εἷς Θεός, οὕτω καὶ τῶν Χριστιανῶν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδία δέον ἵνα ᾖ μία. Τοιαύτην ἀγάπην, τοιοῦτον σύνδεσμον ἀγάπης συνιστᾷ καὶ ἐντέλλεται ἡμῖν ὁ Κύριος. Τί δὲ θὰ ἦτον ὁ Χριστιανισμός, ἀδελφοί μου, ἐὰν τοιαύτη ἑνότης ψυχῆς καὶ καρδίας ἐβασίλευε πανταχοῦ; Ὁποῖον θαυμάσιον θέαμα θὰ ἦσαν αἱ χριστιανικαὶ οἰκογένειαι, ἐὰν οἱ γονεῖς καὶ τὰ τέκνα, οἱ κύριοι καὶ οἱ δοῦλοι, ἐὰν ὁ σύζυγος καὶ ἡ σύζυγος, οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ συνεδέοντο πρὸς ἀλλήλους διὰ τοῦ θείου τούτου συνδέσμου τῆς τελείας ἀγάπης; Ὁποῖον θαυμάσιον θέαμα θὰ παρίστα ἡ γῆ ὁλόκληρος ἐὰν οἱ πάντες ἦσαν συνδεδεμένοι πρὸς ἀλλήλους διὰ τῶν δεσμῶν τοιαύτης ἀρρήτου ἀγάπης; Δὲν θὰ εἴχομεν ἐνταῦθα, ἐν τῇ γῇ ταύτῃ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δὲν θὰ ἐβασίλευε καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἡ οὐράνιος μακαριότης;

Ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ταύτην, τὴν εἰρήνην ταύτην, τὴν μακαρίαν ταύτην ἕνωσιν ποῦ δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν;... Ἄλλοτε οἱ ἐθνικοὶ βλέποντες τὴν τελείαν ἕνωσιν καὶ ὁμόνοιαν ἥτις ἐβασίλευε μεταξὺ τῶν πρώτων Χριστιανῶν ἀνεβόων ἔκπληκτοι *«ἴδετε τοὺς Χριστιανοὺς πῶς ἀγαπῶσιν ἀλλήλους!»* Ἀλλὰ σήμερον, ἐάν τις ἐθνικὸς ἐρχόμενος ἐκ τοῦ βάθους τῶν χωρῶν τῆς εἰδωλολατρείας παρουσιάζετο ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἆρά γε θὰ ἐκυριεύετο ὑπὸ παρομοίου θαυμασμοῦ; Ἆρά γε θὰ ἀνεβόα βλέπων ἡμᾶς, ἴδετε πῶς οἱ Χριστιανοὶ οὗτοι ἀγαπῶσιν ἀλλήλους; Ἢ μᾶλλον πλήρης ἀποστροφῆς καὶ ἀπογοητεύσεως θὰ ἔλεγεν, ἴδετε πόσον μισοῦσι, πόσον ἀποστρέφονται ὁ εἷς τὸν ἄλλον, πόσον διῃρημένοι εἶναι καὶ δάκνουσι καὶ κατατρώγουσιν ἀλλήλους! Δὲν εἶναι πράγματι τοῦτο τὸ μόνον ἐλεεινὸν θέαμα τὸ ὁποῖον οἱ σημερινοὶ Χριστιανοὶ παρουσιάζομεν ἐν αὐτῷ τῷ μεσουρανήματι τοῦ Χριστιανισμοῦ; Διατὶ δὲ τοῦτο; Διότι δὲν θέλομεν νὰ διαμορφώσωμεν καὶ διαπλάσωμεν ἑαυτοὺς κατὰ τὸ ὑπόδειγμα, τὸ ὁποῖον ἡ πίστις τίθησι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν. Ἐν τῇ Παναγίᾳ καὶ προσκυνητῇ Τριάδι ὅ,τι τὸ ἓν θεῖον πρόσωπον θέλει, τοῦτο καὶ τὰ δύο ἄλλα πρόσωπα θέλουσιν. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν διὰ τὰ ἐλάχιστα πράγματα, διὰ μηδαμινὰς καὶ ἀναξίας λόγου ὑποθέσεις ἐξεγείρονται διαμαρτυρίαι, φιλονεικίαι καὶ ἔριδες ἀτελεύτητοι. Ἐν τῇ Παναγίᾳ καὶ προσκυνητῇ Τριάδι δὲν ὑπάρχουσι συμφέροντα ἰδιαίτερα. *«Πάτερ,* ἔλεγεν ὁ Σωτήρ, *καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι καὶ τὰ σὰ ἐμά».* Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν βασιλεύει τὸ ἴδιον συμφέρον ἑκάστου. Τὰ ἀλληλοσυγκρουόμενα δὲ ταῦτα συμφέροντα διαιροῦσιν ἡμᾶς. Οὐδεὶς σκέπτεται περὶ ἄλλου τινός, εἰμὴ μόνον περὶ ἑαυτοῦ, οὐδεὶς ἔχει ὑπ' ὄψει του ἄλλο τι, εἰμὴ μόνον ἑαυτόν, τὰ πάντα πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον ζητεῖ ἕκαστος νὰ προσαρμόσῃ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς δέχεται νὰ ὑποχωρήσῃ ἐπὶ βλάβῃ τοῦ ἰδίου συμφέροντος, τοῦ ἰδίου ἐγωϊσμοῦ, ἐκ τούτου προέρχονται αἱ ἀντιζηλίαι, αἱ ἔριδες τὰ μίση, αἱ ἔχθραι αἱ ἀντεκδικήσεις αἱ καταστρέφουσαι τὰ πάντα.

Ἀλλά, Χριστιανοί μου, πόθεν προέρχονται καὶ αἱ πλεῖσται τῶν δυστυχιῶν καὶ τῶν συμφορῶν, τὰς ὁποίας δοκιμάζομεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ; Οὐχὶ ἐκ τῶν ἐρίδων καὶ τῶν διαπληκτισμῶν ἡμῶν; οὐχὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης; Τετυφλωμένοι ὑπὸ τοῦ ἰδίου συμφέροντος ἐπιπίπτομεν κατ᾽ ἀλλήλων, καταδιώκομεν καὶ μισοῦμεν θανασίμως ἀλλήλους, καὶ γινόμεθα κατ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ ἴδιοι δημιουργοὶ τῆς ἡμετέρας κακοδαιμονίας. Ἀντὶ δὲ διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ συνδέσμου τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας νὰ ἀναδείξωμεν τὴν γῆν εἰκόνα τοῦ Οὐρανοῦ, ἀναδεικνύομεν αὐτὴν εἰκόνα αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἅδου, ἐν ᾧ βασιλεύει ἡ διαίρεσις, ἡ σύγχυσις καὶ ἡ ἀκαταστασία.

Ἰδοὺ ποία πρέπει νὰ ἦναι, Χριστιανοί μου ἀδελφοί, ἡ μελέτη καὶ αἱ μόναι σκέψεις ἡμῶν κατὰ τὴν ἁγίαν ταύτην ἡμέραν τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἔχομεν πρὸς ἀλλήλους τὴν ἀγάπην ἐκείνην, ἣν ἐπιβάλλει ἡμῖν αὐτὴ ἡ πίστις ἡμῶν; Συνδεόμεθα πρὸς ἀλλήλους διὰ τοῦ συνδέσμου τῆς ἀγάπης, οὗ εἰκόνα καὶ ὑπόδειγμα παρέχει ἡμῖν αὐτὸ τοῦτο τὸ μυστήριον τῆς Ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος; Εἴμεθα οἱ σημερινοὶ Χριστιανοὶ τοιοῦτοι οἵους ἐπεθύμησε καὶ ἐπιθυμεῖ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ οἵους διεζωγράφισεν ἐν τῇ πρὸς τὸν Οὐράνιον Αὐτοῦ Πατέρα προσευχῇ αὐτοῦ εἰπών, «*Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου,* » *οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ* » *μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ·* » *ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς ἡμεῖς ἓν ἐσμεν;*» Ἰδοὺ αἱ ἐρωτήσεις τὰς ὁποίας ὀφείλομεν νὰ ἀπευθύνωμεν ἕκαστος πρὸς ἑαυτόν, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ συνείδησιν κατὰ τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην ταύτην ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς. Ἀλλὰ ποία θὰ ἦναι ἆρά γε ἡ ἀπόκρισις τῆς ἡμετέρας συνειδήσεως εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας; —Ὅτι ἐξέλιπεν, ὅτι ἀπεσβέσθη ἡ ἀγάπη ἐκ τῶν καρδιῶν ἡμῶν κατὰ τοὺς ἐσχάτους τούτους καιρούς.

Ἀλλ᾽ ἀνανήψωμεν, Χριστιανοί μου, ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν Χριστιανικὴν ἀγάπην τὴν μόνην πηγὴν τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀληθοῦς καὶ βεβαίας εὐδαιμονίας καὶ ἐν τῷδε ἀκόμη τῷ κόσμῳ. Ἂς ἀναζωπυρήσωμεν τοὺς κινδυνεύοντας νὰ ἀποσβεσθῶσι σπινθῆρας τῆς ἀγάπης πρὸς ἀλλήλους. «*Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους*», ὅπως καθ᾽ ἑκάστην παρακελεύεται ἡμᾶς ἡ μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία, *ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους*, συνδεθῶμεν πρὸς ἀλλήλους διὰ τοῦ συνδέσμου τῆς ἀγάπης ὡς Χριστιανοὶ ἔχοντες οἱ πάντες τὸν αὐτὸν Θεόν, τὴν αὐτὴν πίστιν, τὸ αὐτὸ βάπτισμα. *Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους*, συνδεθῶμεν πρὸς ἀλλήλους διὰ τοῦ συνδέσμου τῆς ἀγάπης ὡς τέκνα τοῦ αὐτοῦ οὐρανίου Πατρός, ὡς ἀδελφοὶ καὶ συγκληρονόμοι Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους*, συνδεθῶμεν πρὸς ἀλλήλους διὰ τοῦ σωτηρίου συνδέσμου τῆς ἀγάπης, ἵνα ἀξιωθῶμεν νὰ *ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν*. Γένοιτο.